

Arbetsplats/Projektmedlemmar:

Arbetsgruppen och tillika författarna av denna slutrapport är Göran Carlsson, kommundelschef Viskafors kommun och Caroline Jansson, personalsekreterare. Viskafors kommun har valt att inrikta sig mot äldreomsorgens biståndshandläggning enligt Socialtjänstlagen.

Val av frågeställning/medborgarprocess

Hur fördelas befintliga resurser när det gäller bistånd äldreomsorgen enligt Socialtjänstlagen, fördelat män/kvinnor?

Den målgrupp som har kartlagts är brukare som av biståndshandläggare i Viskafors kommun har fått beviljade beslut om insatser enligt Socialtjänstlagen under år 2009.

De beslut som skall kartläggas är:

Beslut vård- och omsorgsboende - antal ärenden, fördelat män/kvinnor

Beslut korttidsboende - antal ärenden, fördelat män/kvinnor

Hemtjänst serviceinsatser

Omvårdnadsinsatser - beviljade ärenden, fördelat män/kvinnor

Arbetsgruppen har även fördjupat sig i beslut om matdistribution. Matdistribution är en serviceinsats (exempel på andra serviceinsatser är städning, tvätt, inköp av dagligvaror).

Metod

Den statistik som arbetsgruppen har använt som underlag för rapporten är hämtat ur verksamhetssystemet Magna Cura samt från systemet Demografen. Statistiken är sedan analyserad utifrån arbetsmetoden 4 -R. Arbetsgruppen har även intervjuat de två biståndshandläggare som hanterar ärenden i Viskafors kommun. Analysen har genomförts i samarbete med biståndshandläggarna och verksamhetschefen för äldreomsorgen.

Beskrivning av kartläggningen:

Representation

Kommundelsnämnden i Viskafors har delegerat beslutsfattandet kring insatser enligt socialtjänstlagen till verksamhetschef för äldreomsorg och till biståndshandläggare i Viskafors kommun.

Beslutade serviceinsatser för en brukare verkställs sedan av personal inom hemtjänsten i Viskafors kommun.

Viskafors kommun har 4 stycken vård- och omsorgsboenden och ett korttidsboende.

Redovisning av framtagen statistik:

Beslut vård- och omsorgsboende - Totalt: 12 ärenden

5 män   42 %

7 kvinnor   58 %

Beslut korttidsboende - Totalt: 42 ärenden

16 män   38 %

26 kvinnor   62 %

Hemtjänst serviceinsatser/omvårdnadsinsatser - Totalt: 95 personer (en per kan ha flera ärenden)

31 män   33 %

64 kvinnor   67 %

Matdistribution - Totalt: 45 ärenden

17 män 38 %

28 kvinnor 62 %

Under 2009 fanns det inga avslag på inkomna ärenden.

Åldersfördelningen för invånare i kommundelen såg under 2009 ut enligt följande:

Åldersfördelningen för invånare i kommundelen såg under 2009 ut enligt följande:

Åldersspann	Antal män	Antal kvinnor
65-79	410 (51 %)	398 (49 %)
80-84	63 (43 %)	83 (57 %)
85-	42 (27 %)	115 (73 %)

Övrigt

Den enskilde, en anhörig, sjuksköterska inom äldreomsorgen, färdtjänsthandläggare, demensteamet eller sjukvården är exempel på parter som kan initiera ett behov av omvårdnads- eller serviceinsatser. Biståndshandläggaren tar då kontakt med den enskilde för att boka in ett hembesök med syfte att utreda behovet av insatser. Biståndshandläggaren beskriver utbudet av vilka insatser som finns att tillgå. Efter besöket fattar biståndshandläggaren ett beslut om omfattningen av insatser. Beslutet baseras på den enskildes behov. Beslutet löper under två år. Uppföljning sker efter en månad samt efter ett halvår, eller vid behov. Ärenden som har hanterats under 2009 i Viskafors kommundel har handlagts av två kvinnliga biståndshandläggare. Även verksamhetschefen för äldreomsorgen är en kvinna.

Beskrivning av analys

När man tittar på antal beslut som har fattats under 2009 så kan det konstateras att kvinnor har fler beslut än män när det gäller behov av vård- och omsorgsboende, korttidsboende och hemtjänstinsatser.

I samtal med biståndshandläggarna så framkommer det att då en individ uppnår en ålder runt 80 år kan det bli ett ökat behov av hjälp i hemmet eller vård- och omsorgsboende. Om man tittar på åldersstatistiken i Viskafors kommundel så ser man att kvinnor är överrepresenterade i det åldersspannet och uppåt. Således borde det också vara naturligt att fler beslut har fattats för kvinnor under 2009.

Kommundelen har valt att titta lite närmare på beslut om matdistribution och där skiljer sig siffrorna något på så vis att det är en lite större andel män som har matdistribution än service/och omvårdnadsinsatser i övrigt. Detta är också en upplevelse som biståndshandläggarna har och de menar att när beslut om matdistribution fattas så är det behovet som styr och i den ålderskategorin som är aktuell så är upplevelsen att kunskapen kring matlagning är mindre än hos kvinnor.

Biståndshandläggarna beskriver att beslut kring insatser eller vård- och omsorgsboende är helt behovsstyrt. För att utreda behovet så används en gemensam utredningsmall (se bilaga 1) som säkerställer att alla individer får samma frågor.

Slutsats/Resultat

Utifrån hur vi har valt att analysera statistiken så kan vi konstatera att det inte går att finna några större avvikelser som inte har naturliga förklaringar.

Genom frågemallar som garanterar att biståndshandläggarna ställer likvärdiga frågor för att utreda behovet av insatser samt genom att erbjuda uppsökande verksamhet för de

åldersgrupper där behoven av insatser ökar så kvalitetssäkras processen. Det är behoven som styr beslut kring insatser och kön är inte en variabel i den bedömningen.

Sammanfattningsvis så är den stora vinsten från detta arbete att det har skapat dialog och bidragit till reflektion kring hur våra beslutsprocesser ser ut i våra olika verksamheter.

Lärdomar under projektiden/Ringar på vattnet/Effekter

Projektet har varit en ögonöppnare som har medfört att de personer som har varit inblandade i arbetet i Viskafors har fått möjlighet att se på och reflektera kring utförandet av de dagliga arbetsuppgifterna ur ett genusperspektiv. Det har väckt intresset för att granska processer genom ytterligare ett perspektiv och även medfört att projektdeltagarna tittar på händelser i samhället och i vardagen med jämställdhetsglasögonen i större utsträckning än tidigare.

Handlingsplan/genomförande

Resultatet av den studie som har genomförts i Viskafors kommun del har skapat ett underlag och möjlighet för verksamheten att gå vidare och analysera biståndsbesluten djupare i en strävan att kvalitetssäkra beslutsprocesserna och få en könsneutral bedömning. Utifrån genomgång av andra studier som har gjorts på samma område så finns det skäl att till exempel titta mer på vem som tar initiativ till ett ärende samt att också studera utförandet av de insatser som beviljas.

Mot bakgrund av vår analys och slutsats så föreslår arbetsgruppen att årligen redovisa könsuppdelad statistik då detta har visat sig vara ett bra underlag för vidare samtal kring verksamhetens beslutsprocesser utifrån ett genusperspektiv. Det är viktigt att verksamheten ger möjlighet till tid för reflektion kring egna normer och värderingar samt hur vi bemöter våra medborgare.

Arbetsgruppen kan konstatera att förutsättningarna för en könsneutral bedömning är goda då biståndshandläggarna i Viskafors kommun del tillämpar den utredningsmall som har tagits fram i Borås Stad. Mallen säkerställer att alla personer får samma frågor då den enskildes behov av insatser skall utredas.

Biståndshandläggarna kvalitetssäkrar också att individen har rätt omfattning av beslut genom att efter fattade beslut om insatser genomföra uppföljningssamtal med jämna intervall eller vid behov då individen önskar det.

På vilket sätt kan er medborgarprocess/ert resultat göra skillnad för medborgaren?

Det handlar om att kvalitetssäkra beslutsprocesser med syfte att säkerställa att alla människor får en rättvis och likvärdig bedömning av insatser oavsett kön.

Hur kan er analys/ert resultat leda till omstrukturering av ordinarie verksamhet?

Mot bakgrund av vår analys och slutsats så föreslår arbetsgruppen att årligen redovisa könsuppdelad statistik då detta har visat sig vara ett bra underlag för vidare samtal kring verksamhetens beslutsprocesser utifrån ett genusperspektiv.